

ZADOVOLJSTVO IN POČUTJE OTROK V OSNOVNI ŠOLI

psihologija
raziskovalna naloga

Avtorica: Ana Šenk

Mentorica: Andreja Bogataj, pr. geo. in zgo.

Somentorica: Vlasta Pečelin, prof. zgod, univ dipl. soc. kulture

Žiri, 2018

I KAZALO VSEBINE

1 UVOD	4
2 TEORETIČNI DEL	5
2.1 Mnenje strokovnjakov	5
2.2 Mnenje učiteljev	8
2.3 Civilna iniciativa »Kakšno šolo hočemo«	9
2.4 Mnenje staršev	9
2.5 Mnenje otrok	11
3 RAZISKOVALNI DEL	12
3.1 Metodologija	12
3.1.1 Opis vzorca raziskave	12
3.1.2 Opis merskega instrumenta	12
3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov	12
3.1.4 Obdelava podatkov	13
3.2 Rezultati	13
3.2.1 Kako radi/e hodijo učenci in učenke v šolo in od česa je slednje odvisno.....	13
3.2.2 Pomen domačega dela	18
3.2.3 Znanje za življenje	20
3.2.4 Vloga staršev	23
3.3 Intervju	25
4 RAZPRAVA	29
5 ZAKLJUČEK/SKLEPI	31
6 VIRI IN LITERATURA	32
7 PRILOGE	I

II KAZALO GRAFOV

Graf 1: Vzroki, zaradi katerih starši pomagajo otrokom pri domačem delu.....	18
Graf 2: Mnenje o količini časa porabljenega za pripravo na šolo v popodanskem času	20
Graf 3: Vzroki za pomoč staršev otroku pri domačem delu	24
Graf 4: Vzroki, zaradi katerih svojemu otroku pomagajo pri učenju.....	25

III KAZALO SLIK

Slika 1: Pomoč učitelja.	7
Slika 2 in 3: Učitelj Janko razlaga snov matematike učenki Lari	8
Slika 4: Samostojno učenje in delanje domačih nalog.	10
Slika 5: Med odmorom.....	11

IV KAZALO TABEL

Tabela 1: Kako rad/a hodiš v šolo?.....	13
Tabela 2: Odnosi med učenci in učitelji	14
Tabela 3: Odnosi med učenci.....	16
Tabela 4: Samostojnost pri šolskem delu	17
Tabela 5: Domače naloge	18
Tabela 6: Pomen učenja.....	19

Tabela 7: Porabljen čas.....	19
Tabela 8: Znanje pridobljeno pri pouku.....	21
Tabela 9: Vloga staršev.....	23

V KAZALO PRILOG

Priloga 1 VPRAŠALNIK ZA UČENCE.....	I
Priloga 2 VPRAŠALNIK ZA STARŠE.....	V

Povzetek

Vsebina mojega raziskovalnega dela je počutje in zadovoljstvo učencev zadnje triade na naši šoli. Ugotovila sem, da učenci dokaj radi hodijo v šolo, zelo jih veseli medsebojno druženje, dnevi dejavnosti, šolski plesi ... Breme pa jim povzročajo domače naloge in učenje. Tudi odnosi med učenci in učitelji so dobri, kot tudi med sošolci. Čeprav se med njimi včasih pojavijo različne oblike nasilja, katere poskušamo na šoli odpraviti, se učenci počutijo varne. Zanimalo me je tudi, koliko in na kakšen način sodelujejo pri šolskem delu straži ... Z omenenimi vsebinami in še marsičem se boste seznanili, če preberete mojo raziskovalno nalogo. Vabim vas k branju.

Ključne besede: počutje, zadovoljstvo, samostojnost, vloga staršev, medsebojni odnosi

1 UVOD

Mediji nam nenehno sporočajo, da slovenski osnovnošolci ne marajo hoditi v šolo, da so učni načrti prenatrpani z nepomembnimi vsebinami, da odnosi med učenci, starši in učitelji niso ustrezni. Tudi mnogi starši temu pritrjujejo. Menijo, da so njihovi otroci preobremenjeni s popoldanskim učenjem in delom za šolo, saj bi lahko prosti čas kvalitetneje porabili, kot npr. za šport, glasbeno šolo, razne tečaje ... Tehtajo šolske torbice, si zastavljajo vprašanja o pomenu domače naloge. Želijo, da bi se njihovi otroci v šoli dobro počutili, bili zadovoljni in srečni ter dosegali dobre rezultate. Naš šolski sistem primerjajo s tujimi, kjer se menda ni potrebno toliko učiti, pa vendar naši vrstniki na mednarodnih preizkusih znanja dosegajo odlične rezultate. Slišimo tudi glas nekaterih mlajših učiteljev, češ, da smo učenci preobremenjeni, da se učimo preveč na pamet, neuporabne informacije, pa starejše učitelje, ki devetletko ocenjujejo kot manj zahtevno v primerjavi z osemletko. Na drugi strani so strokovnjaki, ki trdijo, da šola ni šala, da je to zahtevno »delovno mesto«, da ni pričakovati, da bi pri delu le uživali. Že star pregovor, da se »brez muje še čevelj ne obuje« in rek izpred stotih let, napisan v Slovenskem šolskem muzeju »vaja dela mojstra, ako mojster dala vaje«, povesta dovolj.

Ta tema me zanima zato, ker sodim v skupino učencev, ki šolsko delo sprejemajo kot del življenja mladostnikov in ne kot hudo breme. Izhajam iz šestčlanske družine, v kateri nam otrokom starši nudijo pomoč pri šolskem delu, če jo potrebujemo. Znanje je v naši družini pomembna vrednota, ki nam bo omogočilo dostojnejše življenje. V nalogi sem raziskala, kaj pa moji vrstniki in njihovi starši menijo o počutju, odnosih, dolžnostih ... v šoli. Največ podatkov sem dobila s pomočjo vprašalnika in intervjuja. Namen moje raziskovalne naloge je, da učencem, ki so rešili vprašalnik in učiteljem na naši šoli, posredujem povratno informacijo.

Moje hipoteze so:

1. Učenke in učenci ne marajo obiskovati šole.
2. Medsebojni odnosi (med sošolci, med učenci in učitelji) niso dobri.
3. Učenci so pri delu v šoli in doma samostojni.
4. Učencem in staršem je znanje pomembna vrednota.

2 TEORETIČNI DEL

O našem šolskem sistemu je napisanega veliko, bodisi v strokovni literaturi, časopisih, revijah, o slednjem poslušamo na televiziji, beremo na forumih. Precej izmed naštetih virov sem si ogledala. Ugotovitve bom predstavila v tem poglavju, pri čemer sem izbrala le vzorčne primere, v katerih so predstavljena nasprotujoča si mnenja.

2.1 MNENJE STROKOVNJAKOV

Slovenski 15-letniki so s svojim življenjem večinoma zadovoljni. Ne izstopajo niti po stopnji nasilja niti po ambicioznosti. Tako je pokazala mednarodna raziskava PISA (Program mednarodne primerjave dosežkov učencev) 2015, raziskava o blagostanju šolarjev v državah OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj), kateri so dodali tudi nekaj vprašanj o zadovoljstvu. Sodelovalo je 72 držav OECD, v slovensko poročilo so vključili 32 držav. Pri nas so bile v raziskavo vključene vse srednje šole, praviloma dijaki iz prvih letnikov, sodelovalo je tudi 31 osnovnih šol in dve ustanovi za izobraževanje odraslih.

Na lestvici zadovoljstva od 1 do 10 so naši 15-letniki v povprečju označili stopnjo 7,2 (povprečje OECD je 7,3). Podobna sta tudi deleža nezadovoljnih otrok: v Sloveniji jih je 13 odstotkov, v OECD 12 odstotkov. Ob tem se je izkazalo, da stopnja zadovoljstva slovenskih otrok ni povezana s premožnostjo družine. Slovenski 15-letniki, ki po indeksu premožnosti sodijo v najvišjo četrtino, se po izraženem zadovoljstvu le malo razlikujejo od mladih iz najnižje četrtine. Dobra je tudi novica, da Slovenija po stopnji medvrstniškega nasilja, kot jo zaznavajo šolarji sami, ne izstopa. Uvršča se v povprečje OECD. Po zaznavah vprašanih naj bi bilo sicer najmanj nasilja zaznati v Singapurju, na Novi Zelandiji in v Latviji.

Slovenski šolarji so se na vseh treh področjih uvrstili nadpovprečno, zlasti visoko v naravoslovni pismenosti. Pokazalo se je, da je v državah z višjimi naravoslovnimi dosežki zadovoljstvo z življenjem v povprečju nekoliko nižje kot v državah z nižjimi dosežki. Slovenija sodi v skupino držav z nadpovprečnimi dosežki v naravoslovju in povprečnim zadovoljstvom z življenjem. Na Finskem, Nizozemskem, v Švici in Franciji so nadpovprečni pri obojem, tako v dosežkih kot po zadovoljstvu. Prav nasprotno pa je pri Hrvatih, Islandcih, Rusih in Slovaki: z življenjem so nadpovprečno zadovoljni, po dosežkih v naravoslovju pa so se uvrstili podpovprečno. Šolarji iz Singapurja, ki slovijo po neprekosljivih dosežkih v mednarodnih raziskavah znanja, so se uvrstili na sam rep po kriterijih o zadovoljstvu.

Tako ministrica Maja Makovec Brenčič kot nacionalna koordinatorica raziskave PISA Klaudija Šterman Ivančič sta opozorili, da je pri interpretaciji vseh rezultatov treba upoštevati tudi kulturne vplive. V različnih okoljih namreč zelo različno pojmujejo srečo, zadovoljstvo, uspeh, nemara pa tudi nasilje.

Pri skoraj vseh dejavnikih so se pokazale razlike med fanti in dekleti. Deleži zelo zadovoljnih fantov so v večini držav višji od deležev zelo zadovoljnih deklet, tudi v Sloveniji. Fantje pa v povprečju pogosteje poročajo o nasilju. Med njimi so pogostejše vse oblike nasilje, udarjanje, odrivanje, zmerjanje, zasmehovanje, izjema so le govorice. Tem so bolj izpostavljena dekleta. Na šolah z več nasilja šolarji pričakovano izkazujejo nižje dosežke v znanju. Na splošno slovenski otroci v tej raziskavi izražajo nekoliko manjšo pripadnost šoli, kot je povprečje OECD. Ambicioznost oziroma storilnostna motivacija ni značilnost Slovenije. Po deležu odgovorov tipa: imeti hočem najboljše ocene, želim biti najboljši v razredu, sem ambiciozen in podobno, se uvrščamo med države z nižjim indeksom tako imenovane storilnostne motivacije. Finska, Japonska, Nizozemska, Švica, Velika Britanija, Turčija, ZDA

in Izrael pa sodijo med države z višjim indeksom storilnostne motivacije. (<https://www.dnevnik.si/1042769457>, 17.11. 2017)

»Slovensko šolstvo ni v slabi kondiciji,« meni dr. Zdenko Medveš, upokojeni redni profesor na Oddelku za pedagogiko in andragogiko na Filozofski fakulteti (FF) v Ljubljani. »Čeprav je na račun šole izrečenih veliko kritik, raziskave javnega mnenja kažejo visoko stopnjo zaupanja do šolstva; ne vem, ali še komu, razen gasilcem, seveda.«

Slika 1: Pomoč učitelja

(Vir: <http://www.delo.si/novice/politika/ministrstvo-uciteljem-ukinja-placilo-ucne-pomoci.html>, 25. 2. 2018)

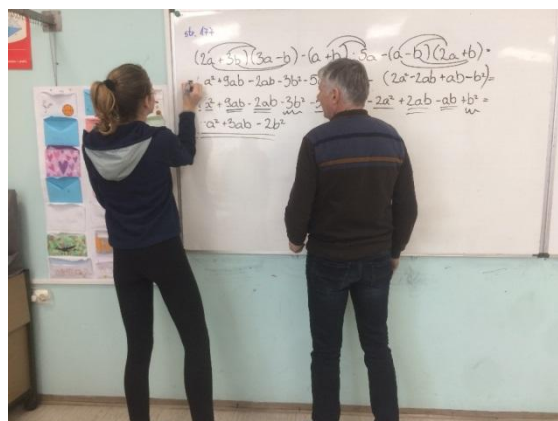
Večina strokovnjakov in "strokovnjakov" trdi, da bi morala biti šola otrokom prijazna, ni nobenega razloga, da bi bila. Nobenega razloga ni, da bi otroci morali biti s šolo zadovoljni. Razglabljaajo, kaj vse je s slovensko šolo narobe. Nihče pa se ni vprašal, ali je morda kaj narobe s slovenskimi šolarji, kajti za nezadovoljstvo slovenskih šolarjev s slovensko šolo ni kriva samo šola. Razloge je treba iskati tudi pri šolarjih, ki jih v razpravah o slovenski šoli vedno prikazujejo kot uboge, nemočne, nesrečne in zatirane žrtve. So pa v resnici vse kaj drugega kot to. Njihova izrazita značilnost je – kar potrjujejo tako pedagoške kot nepedagoške raziskave – nizka stopnja tolerance do neugodja. Do tega, kar je "nefajn". Nezadovoljstvo šolarjev s šolo je treba v tem kontekstu brati kot nezadovoljstvo z okoljem, v katerem jim ni (dovolj) "fajn". Kar so strokovnjaki in "strokovnjaki" končno zapopadli tako, da poskušajo šolo narediti za učence bolj "fajn". "Fajn" je načelo ugodja, ki ga mediji propagirajo. In to tako intenzivno, da je vsem nestrokovnjakom jasno, da je edina prava vzgoja in socializacija otrok tista, ki sledi temu, da jim je "fajn". Šola, o kateri šolarji in šolarke poročajo, da ni "fajn", zato dojemamo kot problem. Toda v resnici so problem šolarji, ki očitno niso zmožni prenašati niti tistih zadnjih preostankov neugodja, ki ga šola učencem sploh še povzroča. "Zato bi moral vsak starš, ki svojemu otroku želi dobro, poiskati šolo, o kateri je znano, da ne deluje po logiki 'fajn'. Doma bi moral ukiniti vsako toleranco do otrokovih pritožb čez šolo, ki da ni "fajn". Postaviti bi se moral na stališče, da v šoli ne gre za to, da je v njej otroku "fajn". Ampak za to, da otrok v njej dela to, kar je "prav"«. (www.vecer.com/otrokom-prijazna-sola-zakaj-pa, 18. 11. 2017)

»V šolah ne gre več za etični, ampak pravni odnos, s čimer si učitelj odvzema poslanstvo«, pravi državna sekretarka z ministrstva za izobraževanje, znanost in šport dr. Andreja Barle Lakota. Povedala je tudi, da bo v kratkem napovedala široko razpravo z učitelji. Pravi tudi, da »se samo s formalnimi ukrepi ne bo dalo premikati gora«.

(<http://revijazarja.si/clanek/zgodbe/58f0ac08c8f81/zakaj-slovenski-otroci-ne-marajo-sole>, 4. 1. 2018)

2.2 MNENJE UČITELJEV

Učiteljica Barbara Gros pravi, da ne more več gledati, kaj se dogaja v današnjem šolstvu, zato je ostro zapisala: »Kot učiteljico in kot človeka me ves čas boli srce, ko pomislim, kako se ti otroci trudijo ... Pa je tempo tako poblaznel, da me pogosto že tretjo šolsko uro stekleno gledajo in sploh nič več ne morejo. Danes so učni načrti tako nabiti in natrpani, kot bi imel nekaj služb. Pet ur pouka na dan, eno za drugo, popoldne pa še domače naloge za doma in učenje. S tem, da se jih vmes ves čas zelo priganja. Dajmo!! Hitro!! Še to je treba, pa še to in to – hitro se oblecite, hitro izračunajte, hitro to, hitro ono... Vse to zato, ker nam je vsem skupaj vsako sekundo dneva za petami učni načrt. Če so dejansko dovolj pridni, da se učijo, delajo naši otroci več kot povprečen odrasel človek. Vsaj pol balasta bi bilo treba nujno oklestiti. Pa raje še kaj več!« Omenila je, da bi otroci veliko več znali, če jih ne bi obstreljevali z nebitvenimi informacijami. Tako bi bili otroci tudi bolj spočiti in veliko bolj dojemljivi za znanje. Povedala je tudi, da je v devetletki v primerjavi z osemletko več snovi in manj časa za utrjevanje znanja. (<http://revijazarja.si/clanek/odklenjeno/5a5717af2b3d8/nasi-otroci-delajo-vec-kot-povprecen-odrasel>, 6. 1. 2018)

Sliki 2 in 3: Učitelj Janko razlaga snov matematike učenki Lari

Ravnatelj osnovne šole Koper gospod Anton Baloh pravi: »Menim, da so mladi danes res obremenjeni, a ne z učno snovjo, niti z domačimi nalogami ne in še manj s cilji, ki jih pred nas postavlja država skozi učne načrte. Mladi vse to zmorejo, vprašanje pa je, ali smo starši in skrbniki po napornih službenih obveznostih, ki pomenijo našo socialno in družbeno eksistenco, sposobni ta proces umirjeno spremljati in kritično, s prenašanjem nalog na otroka, slediti tem procesom. Mnogokrat ne.« V nadaljevanju pravi, da so učenci mnogokrat bolj obremenjeni s popoldanskimi dejavnostmi, ki jih sami pogosto ne bi izbrali, pač pa so to želje in presoja, da bodo pridobljeno znanje in veščine potrebovali v življenju, njihovih staršev. Z njimi pa starši pogosto uresničujejo svoje ambicije. Pravi tudi: »Starši in včasih tudi učitelji si želimo, da bi bili povprečni učenci odličnjaki, da bi vsak znal štiri jezike ... Nič ne loči povprečnega učenca od odličnjaka, oba sta otroka, vsak s svojimi spretnostmi.« (Ivelja, R. 2018)

2.3 CIVILNA INICIATIVA »KAKŠNO ŠOLO HOČEMO«

Civilna iniciativa Kakšno šolo hočemo, ki si že dolgo prizadeva za odlično javno šolo, je na javni razpravi dregnila s preprostim vprašanjem: »Zakaj naši otroci ne marajo šole? Slovenski prvošolčki se v šolske klopi zakadijo z veseljem, nato pa jim ga vsako leto vzamemo več. Kako nam to uspe in kdo je kriv?«

Odgovor na to vprašanje lahko dobi bralec moje raziskovalne naloge iz mnenja gospe Vesne V. Godina: Zato pač, ker učencem ni »fajn«, ker nam učitelji postavljajo zahteve. Pa vendar nam taisti učitelji pogosto predstavljajo dva »svetova«. Ta, razviti del, v katerem živimo tudi mi, v katerem je osnovnih življenjskih potrebščin dovolj, a zaradi obveznega obiskovanja šole za nas ni »fajn« in drugega, nerazvitega, kjer ni obveznega obiskovanja šole, a je veliko pomanjkanje osnovnih življenjskih dobrin, kar pa tudi ni »fajn«.

Pri nas prevladujejo javne šole, nekaj pa je tudi zasebnih. Na forumih sem zasledila, da nekateri starši razmišljajo, da bi svoje otroke prešolali na zasebno šolo, kjer delo poteka drugače, manj obremenjujoče in so odnosi boljši. Kako je na to vprašanje odgovoril ravnatelj osnovne šole Koper gospod Anton Baloh? »Slovenska državna šola je odlična. Moje izkušnje o šolanju otrok med 6. in 15. letom po Evropi in svetu me vedno bolj prepričujejo, da smo lahko glede našega šolskega sistema srečni, seveda nikoli ne povsem zadovoljni, saj ni stvari, ki ne bi bila lahko boljša. Zasebna šola je v specifikah zasebnih programov vselej primerna zgolj za del družbe, za posameznike, ki jim posebnost ustreza in se zanjo skladno z vrednotami odločijo. Nikoli še nisem slišal prvošolca, ki bi rekel, da se želi vpisati v šolo Marie Montessori, ker je to pravi program zanj in za njegove sposobnosti. Vedno slišim le starše, ki povedo, da so otroka vpisali v waldorfsko šolo, ker so prepričani, da ...«

Ker te šole v našem prostoru ne obstajajo dolgo, jih starši otrok še niso obiskovali, torej nimajo lastne izkušnje, pač pa zaupajo govoricam drugih. (Povzeto po: Baloh, A. 2018)

2.4 MNENJE STARŠEV

Mama devetošolcev pravi: »Veliko staršev meni, da je osnovna šola pri nas prezahtevna. Se strinjam, ampak pojdimo še korak naprej. Po mojem je zahtevna zato, ker je v resnici nezahtevna. V svojem bistvu je izrazito dolgočasna. Ploskam učiteljem, sploh pa učencem (in tudi staršem), ki se zmorejo ukvarjati s kolobocijo (nepomembnih) podatkov, ki jih je treba kampanjsko strpati v nadebudne male glave, čeprav potem takoj uidejo ven. Zagotovo je tudi to eden od razlogov, da slovenski šolarji ne marajo šole – faktografija ubija. Le v dveh evropskih državah naj bi bila šola še manj priljubljena, kot je pri nas.« (siol.net/moji-otroci-ne-radi-hodijo-v-šolo-kaj-pa-vaši, 14. 11. 2017)

»Imam tri otroke, ki hodijo v šolo,« je povedala mama, katere najstarejša hčerka je pet let šolo obiskovala na Dunaju, sedaj obiskuje drugi letnik srednje šole, mlajša hčerka obiskuje peti razred. Obe sta pridni učenki, z njima ni imela nobenih težav in jo nista obremenjevali s šolo. Za mlajšega sina pa pravi mama: »Tamavček ... pa je zelo obremenjen s šolo, ki je milo rečeno... preveč je za tako majhnega otroka. Šolski sistem je tak, da je bilo prva tri leta "zabava", kjer ni bilo ocen in šola ni bila zato zares. Ni znal prav pisati in nihče se ni sekiral preveč zaradi tega, saj je drugače zelo inteligenčen otrok ... Samo... njega spraviti k učenju...

je živa groza. Pride iz šole (vem, da je nekaj narobe, saj vidim njegov izraz), da je pisal matematiko dve in slovenščino ena. Potem gremo ugotavljat zakaj, česa ni razumel... Ugotovimo, da ni razumel vprašanja in potem se cincamo in mučimo in jajcemo s to šolo že od sedmih zvečer (do takrat pa se je igral in sestavljal igrače in ni pustil blizu...).« (dajana.blog.si, 17. 10. 2017)

»Učenec drugega razreda, poskočen fant, ki ne more biti pri miru niti eno sekundo«. Takšnih primerov je v Sloveniji, kar veliko, zato jih starši vpisujejo na različne športne dejavnosti ali podobno. Mnogi starši imajo tudi probleme otroke spraviti k učenju ali delanju domače naloge. Mama drugošolca pravi: »Za mizo doma piše nalogo, sedi in istočasno drži svinčnik v ustih, si podpira glavo in brca stol pod mizo. Ko ga opomnim, je že drugo sekundo enako, zleze pod mizo, radirka mu pade 16-krat na tla, vmes je žejen, lačen, zeha ... Če se mu kaj reče, naj naredi, ne sliši, čeprav vse ostalo dobro sliši. Razen igranja, prijateljev in športa, ki bi lahko trajalo 24 ur na dan, mu je življenje ena velika muka.« (med.over.net/forumpet, 17. 11. 2017)

Slika 4: Samostojno učenje in delanje domačih nalog

(Vir: <http://www.zenskisvet.si/psihologija/uspesno-ucenje--naucite-se-uciti.html>, 25. 2. 2018)

Ločena mama drugošolca Žana takole pripoveduje: »V zadnjih mesecih se je zgodilo že štirikrat, da je odšel od zadnje ure pouka kar domov. Brez opravičila oziroma ne da bi povedal učiteljici. Tudi doma mi tega ni povedal, izvedela sem šele, ko me je obvestila učiteljica. Ko sem se s sinom pogovorila, je povedal, da je odšel domov, ker mu gre učiteljica tako na živce. Pravi, da ne prenese, ker pogosto vpije in jih celo zmerja. Ko sem se o tem potem poskušala pogovoriti z učiteljico, je povedala, da je razred nemogoč in da pač mora včasih nastopiti odločneje. Nimamo pa težav le v šoli, tudi doma se mi sin upira, ko je treba delati domače naloge. Pravi, da sovraži šolo, da je vse brez veze. Seveda tudi sama izgubim živce in potem kričiva drug na drugega. Žal na otrokovega očeta ne morem računati, ker mu za sina sploh ni mar in vedno odvrne, češ bo že, kaj se sekiraš. A sama enostavno ne zmorem več.«

Mama se je po pomoč obrnila na strokovnjaka, ki ji je najprej predlagal pogovor v šoli, z učiteljico ob prisotnosti svetovalne delavke. Poudaril je, da naj otroku verjame, da je odnos učiteljice do otrok lahko neprimeren, vendar naj prisluhne tudi njej. Obenem pa mora tudi del odgovornosti kot starš prevzeti nase. Pravi: »Spoštovana gospa Žana. Kadar so težave v šoli, je vedno treba najprej urediti odnose. Za to smo odgovorni odrasli, ki smo zgled. In treba je postaviti jasne meje, kaj je prav in kaj je narobe. Otrok mora to vedeti. Če se nič ne zgodi, ko pobegne, bo to morda počel še naprej. Torej posledice naj bodo. V šoli jih določi šola. Težave s šolo se navadno ne pojavijo kar naenkrat. Zelo odvisno je tudi, kako starši otroku

predstavimo šolske obveznosti. Če ves čas grozimo s kaznimi, če ne bo opravljena naloga, ali celo popustimo, nas seveda ne bo jemal resno. Strukturirajte dan, imejte jasna pravila in pričakovanja do otroka. Najprej naloge, potem prosta igra in tega se dosledno držite.«

(delo.si/nedelo:/nedelna svetovalnica/otrok-beži-iz-šole, 14. 11. 2017)

Francis Thompson, inženir iz ZDA, ki je sodeloval v vesoljskih programih in je oče dvanajstih otrok (najstarejši ima danes 38, najmlajši pa 23 let), želi svoje izkušnje o vzgoji otrok deliti z ostalimi starši. »Imeli so čas, določen za učenje, vsak dan med šesto in osmo popoldan. Ni bilo gledanja televizije, računalnika, igranja, dokler se dve uri niso učili. Tistim otrokom, ki so bili premajhni za šolo, je ta čas nekdo drug bral knjige. Potem so lahko počeli, kar so želeli. Dokler je trajalo učenje, smo jim bili na razpolago, da nas vprašajo, če jim kaj ni bilo jasno. Morali so sodelovati pri raznih šolskih aktivnostih. Če se je kdo pritoževal nad učiteljem, govoril, da ga sovraži ali da ni pravičen, je bil naš odgovor, da mora sam najti način, da se sooči s tem, zato, ker bo mogoče pozneje imel šefa v službi, ki ga ne bo imel rad. Vsi otroci so se morali ukvarjati s kakim športom, po njihovi izbiri. Vsi so morali biti v katerem koli združenju ali klubu, ne glede na to, če so to bili taborniki ali kaj drugega. Vsi so se morali ukvarjati s kakšnim prostovoljnim delom. Nismo bili in nismo najboljši prijatelji našim otrokom. Mi smo njihovi starši!« (<https://zastarse.si/starsi/pravila-vzgoje-oceta-dvanajstih-otrok/>, 17. 10. 2017)

2.5 MNENJE OTROK

Nekateri učenci se pritožujejo nad zahtevnostjo šole, nad pisanjem domačih nalog, učenju ... Tudi sama sem osnovnošolka in menim, da včasih je res kar precej naporno, vendar ni tako hudo, da ne bi zmogli izdelati vsaj osnovne šole. Eden od izgovorov tistih sošolcev, ki ne maramo hoditi v šolo je, da se morajo učiti podatke, ki jih ne bodo nikoli potrebovali. Pa jih res ne bodo? Kaj pa učenke in učenci menijo o počutju in zadovoljstvu na Osnovni šoli Žiri, ki jo obiskujem jaz, predstavljam v raziskovalnem delu.

Slika 5: Med odmorom

3 RAZISKOVALNI DEL

V raziskovalnem delu me je zanimalo, kako radi učenci in učenke hodijo v šolo, kakšni so odnosi med sošolci, pa odnosi med učenci in učitelji, kako samostojni so pri šolskem delu, koliko časa namenijo temu v popoldanskem času, kakšno vlogo imajo njihovi starši pri šolskem delu in koliko so starši sploh seznanjeni z otrokovim delom in življenjem v šoli.

3.1 METODOLOGIJA

Najprej sem pregledala različno literaturo, si ogledala in prebrala nekaj mnenj staršev in strokovnjakov na spletu: v klepetalnicah, forumih. Nato sem se odločila za teoretične metode dela: opisno metodo, metodo anketiranja in metodo intervjuja, ki sem ga oblikovala kot delno strukturirani intervju. Nato je sledilo statistično obdelovanje podatkov in primerjava le-teh.

3.1.1 Opis vzorca raziskave

Osredotočila sem se na pridobivanje mnenj mojih vrstnikov, torej učencev tretje triade, starih 13, 14 oziroma 15 let. Med 61 osebami je bilo 31 deklet in 30 fantov. Ker sem želela pridobiti tudi mnenje njihovih staršev, sem nekoliko preoblikovala vprašalnik, ki so ga odnesli domov, vendar sem od 61 dobila vrnjenih le 39 vprašalnikov. Vprašalnik je rešil eden izmed staršev. Večina je odgovorila na vsa vprašanja, so se pa našli vprašalniki, na katerih je manjkalo del odgovorov, zato se v prikazu rezultatov ne ujemajo številke anketiranih v celoti.

3.1.2 Opis merskega instrumenta

Osnovni merski instrument sta bila vprašalnika/anketi, ki sem ju sestavila samostojno. Prvi vprašalnik (Priloga št. 1) je bil namenjen učencem, drugi (Priloga št. 2) pa njihovim staršem. Razlike v vsebini ni bilo. Vprašanja so bila zastavljena tako, da so učenci napisali svoje mnenje, starši pa tudi svoje mnenje o zadovoljstvu in počutju njihovega otroka na naši šoli. Večina vprašanj je bilo zaprtega tipa, torej so bili odgovori ponujeni, nekaj pa tudi odprtega. Za takšna vprašanja sem se odločila na podlagi svojih izkušenj pridobljenih pri reševanju nalog pri pisnih preizkusih znanj in mnenju sošolcev, ki ne marajo odgovarjati na vprašanja odprtega tipa, saj se morajo bolj poglobiti v vprašanja in si pri odgovoru vzeti več časa za razmislek. Vprašanja sem razdelila na več vsebinskih sklopov, ki so izhajala iz poznavanja teoretičnega dela problema. Na priporočilo mentorice sem opravila poskusno anketiranje. Izbrala sem starše in dve sošolki in sicer z namenom, da preverim ustreznost vprašanj zaprtega in odprtega tipa. Ugotovila sem, da tri trditve niso bili ustrezno zastavljene, zato sem jih popravila.

3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Naključno sem izbrala tri razrede: 7. c (20), 8. a (20), 9. b (22). Mentorici sta učencem razdelili ankete, ki so jih rešili pri dodatni uri. Isti učenci, ki so rešili vprašalnik, so prilagojenega odnesli domov tudi svojim staršem. Sami so izbrali, ali bo vprašalnik rešila mama ali oče, vendar so pri vrnitvi povedali, da so večinoma reševale mame. Časa za reševanje so imeli en teden. Žal se je izkazalo, da nekateri učenci izpolnjenega lista niso

vrnili. Vrnjenih sem dobila 39 anket. Opravila sem tudi intervju z dvema učiteljicama na naši šoli. Izbrala sem učiteljico z dolgoletnim poučevanjem in učiteljico začetnico. Vprašanja so bila enaka.

3.1.4 Obdelava podatkov

Ker so to učenci 7., 8. in 9. razreda, sem menila, da bodo odgovori različni in da rezultate predstavim po starostnih skupinah. Ko pa sem naredila zbirnik, sem ugotovila, da bistvenih razlik v odgovorih ni, zato sem se odločila, da rezultate prikažem deljeno le glede na spol.

Sledila je obdelava podatkov. Najprej sem naredila zbirnik odgovorov, večinoma v obliki tabel, kar mi je vzelo zelo veliko časa. Nato sem dobljene rezultate predstavila v obliki grafov in tabel, ki sem jih analizirala in interpretirala. Naj omenim, da vrednost na vertikali grafa predstavlja število anketirancev in ne odstotnih točk. V tabelah je črka F okrajšava za fante, D dekleta, S starši.

3.2 REZULTATI

3.2.1 KAKO RADI/E HODIJO UČENKE IN UČENCI V ŠOLO IN OD ČESA JE SLEDNJE ODVISNO

V tem poglavju me je zanimalo, kako radi/e hodijo učenci in učenke v šolo, kako se počutijo v šoli ... Zanimalo me je, od česa je odvisno njihovo počutje v šoli, kakšen je vpliv medsebojnih odnosov, kako samostojni so pri šolskem delu.

1. Kako rad/a hodiš v šolo

Tabela 1: Kako rad/a hodiš v šolo?

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Rad hodim v šolo.	1	8	/	26	26	20	3	4	19	/
Rad hodim v šolo, saj se v njej mnogo dogaja: šole v naravi, plesi.	1	2	4	13	25	8	16	12	25	2
Ne maram hoditi v šolo, ker moram pri pouku upoštevati navodila učiteljev in hišni red.	10	14	19	20	20	18	1	3	2	/
V šolo ne maram hoditi, saj se ne maram doma v popoldanskem času še učiti in delati domače naloge.	6	8	11	16	16	17	9	15	10	/
Rad hodim v šolo, saj je to prostor druženja s sošolci in prijatelji.	2	4	5	4	11	7	22	22	27	/
Ne maram hoditi v šolo, saj moram zjutraj zgodaj vstati.	9	11	14	7	13	9	13	13	16	/
Znanje mi je zelo pomembno.	1	2	3	16	23	22	12	11	17	1

Ugotovila sem, da večina fantov in deklet dokaj (srednje) radi hodijo v šolo. Med tistimi, ki ne marajo obiskovati šole, je več fantov. Mnenje otrok in staršev o tem se nekoliko razlikuje, saj več staršev meni, da njihovi otroci bolj radi hodijo v šolo.

In katere so tiste vsebine, trenutki, zaradi katerih otroci radi hodijo v šolo? To so dejavnosti poleg pouka, kot so šolski plesi, šole v naravi, druženja s prijatelji in sošolci. Tudi upoštevanje navodil učiteljev, hišnega reda jim ne predstavlja težave, zaradi česar ne bi marali hoditi v šolo. Največje težave jim povzroča zgodnje jutranje vstajanje in čas, ki ga morajo nameniti popoldne za učenje in izdelovanje domačih nalog. Tisti, ki radi hodijo v šolo, jim znanje veliko pomeni. Ugotovila sem, da pri odgovorih glede na spol ni bilo velikih razlik, in da tako fantje kot dekleta radi hodimo v šolo, kadar je ta prostor za zabavo, druženje... manj radi pa imamo učenje, zahteve učiteljev.

Učenci so imeli pri vprašanju možnost zapisati tudi svoje trditve – med drugim so navedli sledeče ...

Dekleta: V šolo rada hodim, saj: se tudi veliko hecamo; mi sošolci tudi pomagajo. Sicer v šolo rada hodim, samo, če ne bi bilo ocen, bi bilo veliko bolje.

Ne maram hoditi v šolo, ker se mi zdi, da bi se lahko tudi doma, prek interneta naučili nekaj na bolj zanimiv način. Učitelji ne upoštevajo prostega časa med malico in nas neprestano nadzorujejo.

Fantje: Šola je pomembna.

Ne maram hoditi v šolo, saj moram zvečer zgodaj v posteljo.

2. Odnosi med učenci in učitelji

Tabela 2: Odnosi med učenci in učitelji

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Učitelji imajo spoštljiv odnos do učencev.	/	1	2	19	11	17	12	15	18	2
Do mene so prijazni.	1	4	7	12	8	13	18	21	19	/
Ne marajo me, saj je moje znanje šibko.	20	24	16	9	10	17	1	3	5	1
Radi imajo le učence, ki se pridno učijo in opravljajo šolske obveznosti.	9	10	7	11	15	18	11	11	14	1
Imajo me »na piki«.	16	20	17	13	14	9	2	6	13	2
Moj odnos do učitelja je odvisen od njegove osebnosti: spola, izgleda.	22	25	32	7	7	3	1	4	1	5
Učitelja lahko vprašam, česar ne razumem.	1	1	7	8	8	12	21	26	19	1
Učitelji upoštevajo posameznikove sposobnosti.	1	1	9	16	16	7	13	21	19	4
Učitelji so pri ocenjevanju pravični.	4	7	11	17	12	15	9	17	11	2
Moj odnos do učitelja je pogojen z njegovim načinom poučevanja.	/	3	5	14	14	12	16	19	20	2

Večina, tako fantje kot dekleta ter starši, menijo, da so učitelji na naši šoli večinoma spoštljivi in prijazni do njih. Večina se strinja, da učitelji upoštevajo posameznikove sposobnosti ter da, če snovi ne razumejo, učitelja lahko brez strahu vprašajo za dodatno razlago. Precej vprašanih meni, da imajo učitelji rajši učence, ki se pridno učijo in vestno opravljajo šolske obveznosti. Da pa odnos do njih s strani učiteljev ni negativen, ker imajo šibko znanje, meni več kot polovica vprašanih. Torej, kakšen odnos imajo učitelji do njih, je bolj odvisno od učenčeve pripravljenosti za delo kot njegovega usvojenega znanja. Večina fantov in deklet meni, da so učitelji dokaj ali zelo pravični pri ocenjevanju in da precej upoštevajo njihove sposobnosti. Enak je delež tistih staršev kot skupen delež fantov in deklet, ki pravijo, da učitelji nepravilno ocenjujejo njihove otroke. Menim, da je prišlo do te razlike zato, ker staršem, da opravičimo svoj neuspeh pri preizkusih znanja, krivdo učenci običajno prevalimo na učitelje. Več kot polovica fantov, deklet in staršev meni, da jih imajo, oziroma njihove otroke, učitelji "na piki". Za odgovor "popolnoma se strinjam" se je odločilo več fantov in staršev, ki otrokom verjetno verjamejo. Od česa pa je odvisen odnos učencev do učiteljev? Ta ni odvisen od učiteljevega izgleda in spola, pač pa od njihovega načina poučevanja, razumljive razlage in zanimivega pripovedovanja.

Kaj so o učiteljevem odnosu zapisali učenci, ki menijo, da jih ima učitelj na piki in kaj njihovi starši ...

Dekleta: Vedno mislijo, da klepetam. Dajo mi slabšo oceno (2). Odvisno, nekateri učitelji me imajo radi in drugi ne. Za isti odgovor moja prijateljica dobi točko, jaz pa ne. Vedno me opozarjajo (3). Če rečem napačen odgovor, me zelo grdo pogledajo. Me ignorirajo, ko jih hočem kaj vprašati (2). Me nadzirajo, vedno govorijo drugim učiteljem, da nič ne znam. Če je več ljudi nekaj naredilo, sem glavni krivec jaz.

Fantje: Vedno me opozarjajo, čeprav sem tiho (3). Zmeraj sem za vse jaz kriv. Nepravilno me ocenjujejo (2). Namenoma mi dajo težja vprašanja (2). Me provocirajo ob »neumnih« vprašanjih. Do mene so obnašajo preprosto grdo. Ko se samo enkrat obrnem nazaj, me pošljejo skozi vrata.

Starši: Grdo ga gledajo, če ne pozna odgovora.

Učenci so imeli možnost napisati, zakaj naj bi jih imeli učitelji na piki.

Dekleta: Med poukom res kdaj klepetam (2). Ker nimam zelo dobrih ocen. Ne vem (5). Ker sem enkrat ali dvakrat dobila slabšo oceno in ker jim edina povem, kar si mislim o vsem. Mogoče zaradi lepega izgleda. Ne poslušam njihove razlage.

Fantje: Ker me sovražijo in ker imam slabe ocene. Ker nisi priden učenec in ker ne ubogaš vsega, kar ti rečejo. Ker se pri pouku »zajebavamo« (2). Ker ne narediš nekaj nalog. Zaradi kakšnega vmesnega nepotrebne komentarja. Ker imajo napačno mnenje o meni.

Starši: Zaradi očeta (3), tete, strica, bratov in sester (5), starih staršev (2).

3. Odnosi med učenci

Tabela 3: Odnosi med učenci

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	
Odnosi med sošolci v mojem razredu so dobri.	1	2	6	14	13	10	16	22	23	1
V šoli se počutim varnega.	1	2	4	8	8	2	21	27	32	1
Med učenci se pogosto pojavlja verbalno nasilje: zmerljivke, grožnje, opravljanje ...	17	11	7	11	17	8	3	7	19	5
Učitelji se trudijo, da bi bili odnosi med nami dobri tako, da imamo tematske razredne ure in z doslednim upoštevanjem vzgojnega načrta.	1	4	3	13	11	9	17	23	25	2
Bil sem žrtev fizičnega nasilja: pretepa.	27	28	31	/	5	7	2	4	1	/
Bojim se hoditi v šolo.	26	33	36	2	2	2	/	2	1	/
Učitelji posredujejo pri konfliktih med učenci.	3	4	18	18	24	6	11	19	7	8

Vprašani ugotavljajo, da so odnosi med učenci v njihovem razredu dobri, kar je tudi eden izmed pogojev, da se večina v šoli počuti varno. Dve tretjini fantov in deklet opaža prisotnost verbalnega nasilja, fizičnega pa manj. Zanimiva je ugotovitev, da je delež staršev, ki ugotavljajo, da je verbalno nasilje v razredu njihovega otroka zelo prisotno, precej velik. Nekaj fantov in dve dekleti so že bili žrtve pretepa, izmed katerih je večina povedala staršem. Mogoče je izmed njih tudi kdo, ki se zato boji hoditi v šolo. Večina pa se počuti varno, mogoče tudi zato, ker se učitelji trudijo, da bi bili odnosi med njimi dobri. V ta namen imamo tematske razredne ure, različne projekte, kot npr. Živimo vrednote, dosledno upoštevajo vzgojni načrt. Pri posredovanju pri konfliktih med učenci večina ugotavlja, da učitelji posredujejo in poskušajo skupaj najti rešitev, je pa kar precej fantov, ki ugotavlja, da tega učitelji ne storijo in verjetno "zamižijo". Mislim, da so vzroki za to različni. Mogoče so v konflikt udeleženi eni in isti fantje, pa se jih malo naveličajo ali pa nočejo posredovati, saj si lahko nakopljejo še jezo njihovih staršev.

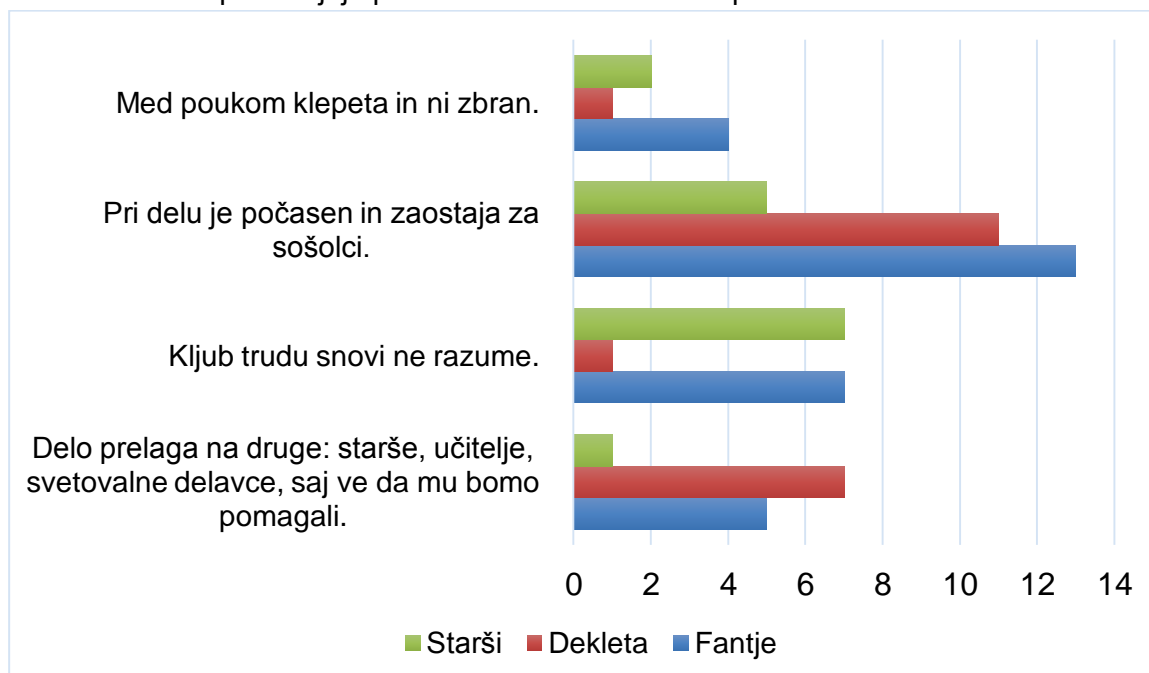
4. Samostojnost pri šolskem delu

Tabela 4: Samostojnost pri šolskem delu

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Pri šolskem delu sem samostojen.	2	2	3	15	17	18	13	15	18	1
Nimam večjih težav z razumevanjem šolske snovi.	1	4	6	12	20	13	17	14	19	1
Pri šolskem delu potrebujem pomoč sošolcev, učitelja ...	18	13	23	14	16	11	2	4	3	2
Sproti prepisujem manjkajočo učno snov.	2	3	1	9	10	4	19	24	34	/
Urejeni zvezki in delovni zvezki mi veliko pomenijo.	/	4	/	6	17	2	24	14	32	1

Tako fantje kot dekleta in njihovi starši ugotavljajo, da so pri šolskem delu precej (delno ali popolnoma) samostojni in nimajo večjih težav z razumevanjem šolske snovi, čeprav nekateri občasno potrebujejo pomoč učitelja ali sošolca. Trudijo se, da sproti prepisujejo manjkajočo učno snov in imajo urejene zvezke. Pri tej ugotovitvi pa se mi zastavlja vprašanje, kako to, da se učitelji nad nekaterimi učenci stalno kregajo, ker imajo ti neurejene zvezke, manjka jim učna snov, so brez domačih nalog.

Nekateri učenci potrebujejo pomoč staršev ali vrstnikov pri šolskem delu. Vzroki so različni.

Graf 1: Vzroki, zaradi katerih starši pomagajo otrokom pri domačem delu

Tisti fantje in dekleta, katerim starši pomagajo pri šolskem delu ugotavljajo, da so vzroki za primankljaj znanja: klepet, nezbranost, počasnost pri delu v šoli ter prelaganje dela in s tem odgovornosti na starše, učitelje, svetovalne delavce, saj vedo, da jim bodo pomagali. Precej staršev meni, da morajo otroku pomagati, saj se ta v šoli zelo trudi, a snovi ne razume. Več je tudi fantov kot deklet, ki se s tem strinjajo. Strinjam se z vzroki, ki so jih našli fantje, saj so ti veliko bolj otročji kot dekleta, posledično počasnejši in zaostajajo za sošolci, medtem ko so dekleta bolj zbrana ter poslušajo učiteljevo razlago.

3.2.2 POMEN DOMAČEGA DELA

V tem poglavju me je zanimalo, kakšen pomen učenci dajejo domačemu delu, koliko časa mu namenijo vsako popoldne in kako vestno ga opravijo.

1. Domače naloge

Tabela 5: Domače naloge

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Pri pisanju domačih nalog potrebujem pomoč.	18	15	11	13	15	6	/	1	22	/
Domače naloge redno pišem.	1	5	2	12	14	11	17	16	23	/
Menim, da so domače naloge potrebne za preverjanje in utrjevanje mojega znanja.	1	2	4	7	11	9	22	24	29	/
Moji starši se zanimajo za moje domače naloge.	7	4	6	8	16	13	15	9	19	/
Pri pisanju domačih nalog se potrudim.	1	2	1	17	17	15	12	10	23	/

Odgovori med učenci in njihovimi starši se precej razlikujejo. Medtem ko večina učencev meni, da ne potrebujejo pomoči pri izdelovanju domačih nalog ali pomoč potrebuje le občasno, je velik delež njihovih staršev, ki menijo drugače. Ugotavljajo, da njihovi otroci potrebujejo pomoč. Domače naloge večina redno piše in se potruji pri izdelovanju. Enakega mnenja so tudi njihovi starši. Ti otroke občasno ali redno povprašajo o domačih nalogah, pri čemer bolj zaupajo dekletom, kar me sploh ne čudi, saj so fantje veliko manj odgovorni in natančni. Večina vprašanih ugotavlja, da so domače naloge pomembne za pridobivanje in utrjevanje znanja. K rednejšemu izdelovanju domačih nalog so verjetno pripomogli učitelji, ki redno obveščajo starše o številu neizdelanih nalog, učenec, ki petkrat ni naredil domače naloge pri istem predmetu, mora te narediti 6. ali 7. uro v petek ob prisotnosti dežurnega

učitelja. Ta ukrep dobro deluje na večino, se pa najdejo eni in isti fantje in dekleta, katerim se ne zdi nič hudega ostati v petek po pouku v šoli, medtem ko ostali veselo odhitimo domov.

2. Pomen in način učenja

Tabela 6: Pomen učenja

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Ocene so odraz mojega truda, ki ga vlagam v učenje.	2	4	3	12	8	11	15	24	24	/
Učim se le pred preizkusom znanja, govornim nastopom ..., občasno.	6	8	5	14	21	24	8	6	10	/
Učim se samo zaradi zahteve staršev.	23	24	29	6	10	7	/	1	3	/
Učim se samo za dobre ocene, ne za znanje.	13	17	16	13	17	19	2	2	4	/
Ocene so nižje od časa, ki ga vlagam v učenje.	12	22	16	9	5	7	7	10	19	1

Da so pridobljene ocene odraz njihovega truda, se dokaj ali v celoti strinja večina vprašanih in njihovih staršev. Precej staršev pa meni, da njihovi otroci porabijo preveč časa za učenje glede na ocene, ki jih dosegajo. Njihovo mnenje je verjetno takšno zato, ker smo starejši učenci pri učenju samostojni, imamo svoj prostor, kjer se učimo. Starši so verjetno "pozabili" ali pa verjamejo svojemu otroku, da se je učil, v resnici pa lahko ta čas uporabimo za marsikaj drugega: telefoniranje, poslušanje glasbe, računalniške igrice ...

Dokaj redno se učijo le pred preizkusom znanja, govornim nastopom, torej občasno ali po domače "kampanjsko". Manjšina pa se uči redno. In zakaj se učijo? Še vedno se jih preveč uči le za dobre ocene, nekateri zaradi zahteve staršev in ne za znanje. Večina pa je že ugotovila, da je znanje pomembna vrednota in se zato učijo.

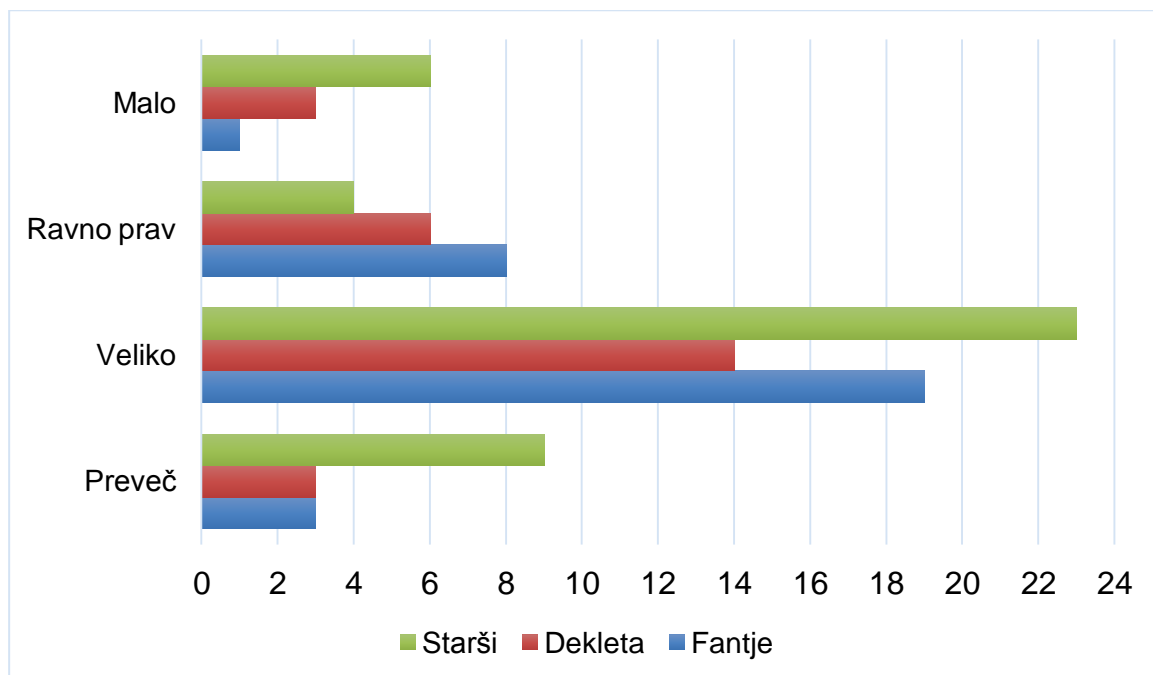
3. Porabljen popoldanski čas za pripravo na pouk

Tabela 7: Porabljen čas

	30 min.			1 uro			1 do 2 uri			več kot 2 uri			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Za izdelovanje domačih nalog.	14	22	27	6	10	11	4	2	1	/	/	/	2
Učenje.	1	6	6	14	14	13	9	14	16	5	2	4	/

Iz rezultatov sem ugotovila, da večina vprašanih porabi za izdelovanje domačih nalog pol ure dnevno, sledijo tisti, ki porabijo eno uro, kaj več pa so le izjeme. Torej za izdelovanje nalog ne porabijo kaj veliko časa, zato je nerazumljivo, zakaj jih mnogi ne delajo.

Za učenje večina porabi nekoliko več časa, nekako med eno in dvema urama dnevno. Torej porabijo v povprečju v popoldanskem času za pripravo na šolo 2 uri in pol. Ali je to redno, vsak dan in ali je to veliko ali malo, ve vsak sam.

Graf 2: Mnenje o količini časa porabljenega za pripravo na šolo v popodanskem času

Iz prejšnjih odgovorov sem ugotovila, da večina vprašanih za izdelovanje domačih nalog in učenje dnevno porabi od dve do dve uri in pol. Da je to veliko časa, je prevladujoč odgovor vseh treh skupin. Mnenja staršev so zelo različna, saj nekateri menijo, da njihov otrok porabi preveč časa za šolsko delo, spet drugi, da premalo.

Tisi učenci, ki menijo, da preveč popoldanskega časa porabijo za pripravo na pouk so napisali, čemu bi želeli porabiti popoldanski čas.

Dekleta: Rajši bi čas preživela s prijatelji kot za knjigami (2). Za sprehod s psom, druženje s prijatelji, rolanje. Za popoldanske aktivnosti (2). Rada bi bila tudi kaj zunaj.

Fantje: Za druženje s prijatelji in za športne aktivnosti (5). Za zabavo. Za drugo delo doma (2). Za druge aktivnosti (2). Za zabavo, glasbo, igrice (2).

Starši: Gibanje. Pomoč doma. Delovne navade. Aktivnosti v naravi (3).

3.2.3 ZNANJE ZA ŽIVLJENJE

Zanimalo me je, kaj učenci in starši razumejo pod pojmom »znanje za življenje«, koliko ga pridobijo v šoli, kakšen pomen pripisujejo znanju.

1. Kaj razumeš pod pojmom »znanje za življenje«?

Dekleta: Da boš potem lažje živel, saj hitreje najdeš službo (9). Brez znanja se je težko znati v življenju (8). Da se učimo za življenje, ne za ocene (4). Če imaš znanje, lahko dobro živiš (3). Da se učiš tujih jezikov, da boš lahko potem potoval po svetu. Da bom v življenju znala kaj razložiti svojim otrokom.

Fantje: Da več kot znaš, bolje ti bo šlo v življenju (9). Če boš veliko znal, boš imel tudi dobro službo (4). Da to znanje uporabljamo za celo življenje (13). Kar se Janezek nauči, to Janezek zna. Učiš se, da nekaj znaš in veš, zakaj se v življenju kaj zgodi. Da se ne učiš samo za šolo, ampak tudi za življenje vnaprej. Če ne boš nič znal, ne boš prišel lahko skozi življenje.

Starši: Življenje z znanjem je veliko lažje (12). Učimo se za znanje in ne za ocene (3). Več kot znaš, več veljaš. Izkušnje, ki ti pomagajo v nadaljnjem življenju (7). Sposobnost uporabe pridobljenega znanja v praksi, uporaba kritičnega mišljenja (3). Da imamo ustrezno znanje za nadaljnje življenje, da je s pomočjo znanja boljše, bolj kakovostno, iznajdljivo, včasih manj naporno živeti (2). Skoraj isto kot brez vode ni življenja (2). Samostojnost v življenju, da si lahko tudi neodvisen, razgledan in odprt. Uporabno znanje, ki ti pride v življenju še kako prav. Da se učiš in dobiš znanje, ki ga prenašaš na otroke. Osmišljanje teorije ter vzgajanje odgovornosti do sebe in drugih..

2. Pomen znanja, ki si ga učenci/ke pridobijo v šoli in načini za samostojno pridobivanje znanja

Tabela 8: Znanje pridobljeno pri pouku

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Učenci dobimo dobro znanje za nadaljevanje šolanja v višjem razredu ali na srednji šoli.	1	2	1	10	12	11	20	21	27	1
Znanje, ki ga pridobimo pri pouku, hitro pozabimo in večinoma služi le za pridobivanje ocen.	10	15	13	15	27	19	6	/	7	/
Menim, da je učne snovi preveč ali je prezahtevna.	9	8	10	15	18	17	5	8	12	/
Učitelji nas dobro pripravijo na preverjanje in ocenjevanje znanja.	2	3	2	17	19	13	9	12	24	1
Učitelji obravnavajo učno snov razumljivo in zanimivo.	3	3	4	17	19	21	9	15	14	7
V šoli pridobimo veliko znanja za reševanje življenjskih problemov.	10	7	17	14	19	11	11	9	11	4

Tako dekleta kot fantje in starši se strinjajo, da učenci dobimo dobro in dovolj znanja za nadaljevanje šolanja v višjem razredu ali v srednji šoli. Da nas učitelji dokaj dobro ali zelo dobro pripravijo na preverjanje in ocenjevanje znanja, meni večina. Prav tako so mnenja, da učitelji obravnavajo učno snov dokaj ali zelo razumljivo in zanimivo. Precej staršev se strinja,

da je učne snovi preveč in je prezahtevna, ter da v šoli pridobimo premalo znanja za reševanje življenjskih problemov.

Kdaj in na kakšen način pridobiš največ »znanja za življenje«?

Dekleta: S sprotnim učenjem in delu pri pouku (16). Kadar si zapomniš napake in jih poskušaš odpraviti (4). Iz izkušenj (2). Doma, od staršev, na internetu. V šoli ali tudi kje drugje, moraš biti radoveden in pogledati. Iz izkušenj, ki so se mi zgodile in po pripovedih staršev. V šoli ga ne pridobim. Ko se učiš, najbolj pa pripomorejo lastne izkušnje. Ga ne.

Fantje: V šoli (19). Ko sem doma in pomagam pri delu (2). Dobim ga malokrat. V prostem času. Z napakami in posledično tudi z izkušnjami (2). Da poslušam pri pouku (2). Že če samo obiskujem šolo. Pri razrednih urah. Ko eksperimentiram. Da se v srednji šoli dovolj učiš.

Starši: Da si pridobijo delovne navade (4). Ne vem, upam, da se učijo iz napak, ki jih naredijo. Nekaj pri pouku, večino pa s prakso in izkušnjami (16). Dobra vzgoja staršev. V šoli ga dobijo premalo (2). Ko so v šoli ali s prijatelji (4). Šola v naravi, ekskurzije, tehniški dnevi, interesne dejavnosti (3). Že od malega, poudarek na življenjske vrednote, odgovornost, vestnost. Največ znanja pridobijo v šoli z dobrimi učitelji.

3. Znanje kot vrednota. Kaj in koliko ti znanje pomeni?

Dekleta: Pomeni mi veliko, vendar ne toliko kot družina. Nič, ker ga nič nimam. Pomeni mi veliko (9). Znanje mi pomeni čisto vse (veselje, žalost, zabavo). Pomeni mi vse (5). Znanje je pomembno, da dobimo službo (3). Znanje je kot hrana, ki je pomembna za nadaljnje življenje..

Fantje: Veliko (19). Nekaj, kar bom potreboval v življenju in za napredovanje v šoli. Za zdaj mi še ne pomeni veliko, ampak kasneje mi bo nujno. Za življenje (2). Zaenkrat ne prav veliko (4). Znanje mi pomeni, da med ljudmi ne izpadeš kot nevednež, znanje ti vedno pride prav v življenju. Znanje mi pomeni 8 od 10. Znanje mi pomeni veliko. Srednje. Od 1 do 10 mi pomeni 8.

Starši: Znanje je odprtost, kar je pomembno, razgledanost, iznajdljivost. Ob znanju je pomembno, da otrok usvoji tudi delovne navade, vrednote (3). Znanje je zelo pomembno – problem je, ker šola otrok ne nauči praktične uporabe znanja, je le teorija! Znanje je temelj za življenje, vendar je za kvalitetno življenje potrebno še mnogo več (radovednost, želja po učenju). Veliko, saj ga potrebujem za celotno življenje (14). Od 1 do 5 ocenim s 4. Z znanjem lahko pomagajo drugim. Zelo veliko, nekaj v smislu pregovora »več znaš, več veljaš« (2). Znanje je poleg zdravja in družine ena najpomembnejših vrednot. Od 1 do 10 je 8. Veliko pomeni pri delu in iskanju službe. Znanje mi pomeni nekje srednja vrednost, če imaš dve leti roki, ti tudi znanje ne koristi.

3.2.4 VLOGA STARŠEV

Koliko se starši zanimajo za delo in življenje svojega otroka v šoli, pri čem so vključeni pri njegovem delu za šolo, zakaj mu pomagajo ... so vprašanja, na katera bom poskusila odgovoriti v tem poglavju.

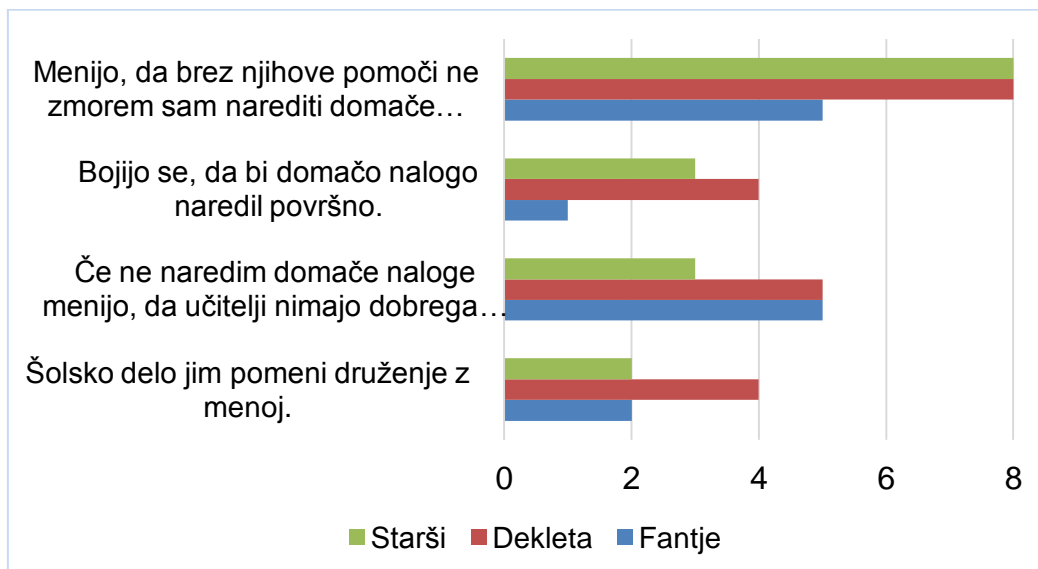
1. Vloga staršev

Tabela 9: Vloga staršev

	SE NE STRINJAM			DELNO SE STRINJAM			POPOLNOMA SE STRINJAM			NE VEM
	D	F	S	D	F	S	D	F	S	S
Starši me povprašajo, če sem dobil kakšno oceno.	1	2	1	5	5	2	23	29	36	/
Pomagajo mi pri izdelovanju domačih nalog.	1	22	17	16	10	13	3	4	9	/
Opozarjajo me na šolske obveznosti.	7	4	5	10	20	12	13	10	22	/
Učijo se z menoj in mi snov razlagajo.	13	16	20	16	19	17	4	3	2	/
Preverjajo moje znanje (me sprašujejo).	10	8	7	7	15	17	12	9	12	/
Pomagajo mi pri izdelovanju maket, plakatov, iskanju literature ...	13	19	22	10	8	9	7	6	8	/
Uredijo mi pomoč (inštrukcije).	17	24	20	9	7	13	5	3	6	/

Starši pogosto povprašajo svoje otroke, ali so dobili kakšno oceno in jih opozarjajo na šolske obveznosti. Večina otrokom prepušča, da sami izdelajo makete, plakate ..., jim pa tudi pomagajo, bolj pogosto dekletom. Tudi pomoč pri učenju precej urejajo starši in ne otroci sami, kar me zelo čudi, saj so to učenci zadnje triade in bi se lahko že sami dogovorili. Kar veliko staršev se z otroki uči ali jim celo razlagajo snov ter preverjajo njihovo znanje, bolj pogosto tudi dekletom pomagajo pri izdelovanju domačih nalog. Iz odgovorov ugotavljam, da so starši zelo prisotni pri našem delu in nekateri tudi obremenjeni, saj poleg službe, urejanja doma, čas namenijo nam pri pripravi za šolo.

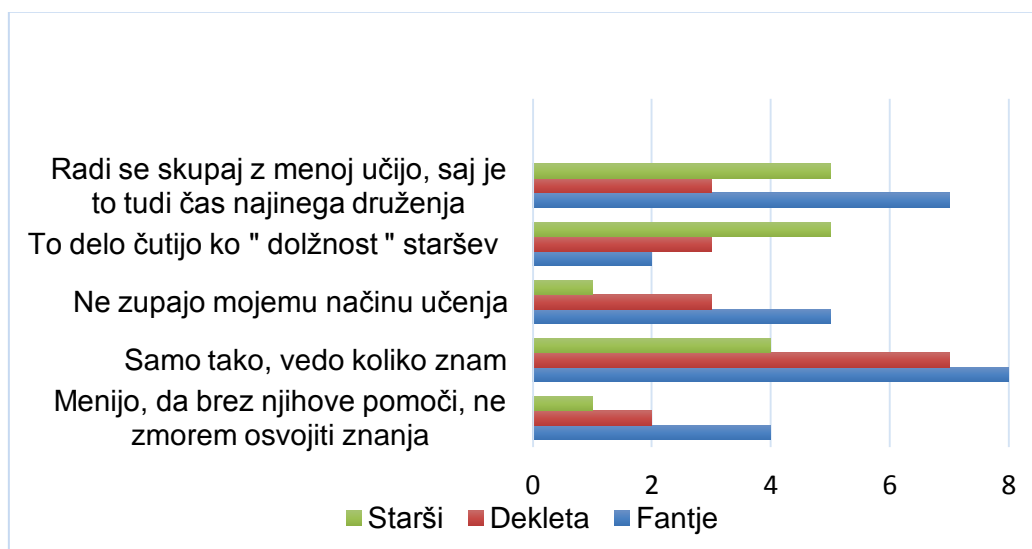
a) Vzroki, zaradi katerih svojemu otroku pomagajo pri domačem delu

Graf 3: Vzroki za pomoč staršev otroku pri domačem delu

Na vprašanje, zakaj starši pomagajo otrokom pri izdelovanju domačih nalog, so me presenetili odgovori. Ne zaupajo svojemu otroku, da je sposoben sam narediti domačo nalogo oziroma menijo, da jo bo otrok naredil površno. Dekleta in fantje ugotavljajo, da njihovi starši, v primeru da domače naloge ne naredijo oziroma jo naredijo površno, menijo, da imajo učitelji slabo mnenje o njih kot starših. Iz rezultatov ugotavljam, da so starši v zgornjih odgovorih izpostavili, da bodo veliko znanja za življenje njihovi otroci dobili iz izkušenj, tudi napak, ki jih naredijo, pa vendar jim ne prepuščajo odgovornosti in posledice zanje. Če pa nikoli ne pademo, se tudi pobrati ne moremo. Za nekatere je šolsko delo tudi čas, ki ga preživljajo skupaj.

b) Vzroki, zaradi katerih svojemu otroku pomagajo pri učenju

Graf 4: Vzroki, zaradi katerih svojemu otroku pomagajo pri učenju

Otroci menijo, da se starši učijo z njimi, ker jim ne zaupajo, da so sposobni samostojnega učenja, in da jih tako kontrolirajo. Fantje bolj izpostavljajo, da se starši radi učijo z njimi in se tako družijo. Starši pa pomoč otroku čutijo kot starševsko dolžnost in čas druženja z otrokom. Torej ni v ospredju samo nadzor nad otrokom. Bolj jim zaupajo, kot menijo otroci. Torej se odgovori otrok in staršev razlikujejo.

3.3 INTERVJU

Podobna vprašanja, kot sem jih učencem zastavila v vprašalniku, sem zastavila dvema učiteljicama na naši šoli, ki poučujeta isti predmet. Razlika med njima je, da ena učiteljica (U 1) poučuje že dolga leta (nad 30 let), torej ima izkušnje s poučevanjem številnih generacij, ki jih je tudi primerjala, druga (U 2) pa je učiteljica začetnica, ki poučuje drugo leto. Na njuno željo sta označeni z U 1 in U 2.

Ana: »Kaj menite, kako radi učenci hodijo/so hodili v šolo?«

- Kaj je tisto, zaradi česar radi hodijo?
- Kaj je tisto, kar jih odvrča od šole (ne marajo)?

U 1: »Menim, da učenci večinoma radi hodijo v šolo. Tako včasih kot danes. Radi hodijo zaradi prijateljstev, ki se sklepajo med njimi, tudi zaradi zanimivih stvari, ki se v šoli dogajajo vsak dan. Od šole pa jih odvrčajo domače naloge in obveznosti.«

U 2: »Mislim, da se dejstvo, v kolikšni meri učenci radi hodijo v šolo, od starejših do mlajših generacij ni nič spremenilo. Učenci radi hodijo v šolo predvsem zaradi prijateljev. V šoli lahko tudi bolj izražajo svojo osebnost, saj so v družbi sovrstnikov, podobno mislečih. Šola zaradi vseh odnosov, ki jih učenci skozi leta v njej vzpostavljajo, ponuja tudi veliko priložnosti za osebnostno rast. Tega se učenci verjetno ne zavedajo še prav dobro, je pa zagotovo ena izmed dobrih stvari. Odvrčajo pa jih dolžnosti, občutek, da jih nekdo vedno v nekaj sili in priganja, občutek, da se morajo učiti "brezvezne" stvari in da morajo slediti navodilom nekoga, za katerega mislijo, da jih ne razume.«

Ana: »Kakšen je odnos med vami in učenci?«

- Od česa je odvisen vaš odnos do njih?
- Od česa je odvisen njihov odnos do vas?
- Ali imate kakšnega učenca »na piki«? Kaj to za vas pomeni?

U 1: »Odnosi med mano in učenci so spoštljivi. V razredu zahtevam delovno disciplino, pa seveda ustvarjalnost. Nekateri učenci se delu izogibajo oziroma imajo zelo radi, da na hitro naredijo samo tisto »mus«. Zato taki učenci potrebujejo več spodbude in kontrole in to si oni razlagajo kot »na piki«. Zame pa to pomeni, da od učenca, ki je sposoben, a miselno len, poskusim izvleči tisto več, česar je v resnici sposoben.«

U 2: »Različen. Moj odnos do učenca je odvisen od tega, koliko učenec drži svojo obljubo. Mogoče od tega, koliko sem korektna in pravična. Čeprav mislim, da imajo učenci včasih napačno predstavo o tem, kaj pomeni biti pravičen. Učencev nimam "na piki", niti nimam te izkušnje iz svojega šolanja.«

Ana: »Kako ocenjujete odnose med učenci na naši šoli?«

- Ali se med njimi pojavljajo različne oblike nasilja? Katere najpogosteje zaznate? Kako ravnate v primeru, da opazite nasilje?
- Ali se učenci na naši šoli počutijo varne?

U 1: »Odnosi med učenci na naši šoli so kar dobri. Že dolgo nisem opazila nasilja, je pa res, da se večinoma zadržujem v učilnici, kjer je obnašanje primerno. Mislim, da se učenci na naši šoli počutijo varne.«

U 2: »V času od kar poučujem nisem spoznala niti polovico vseh učencev na šoli. Med učenci, ki jih poučujem, pa so odnosi različni glede na skupine. Včasih zaznam verbalne oblike nasilja, v smislu zaničevanja. Dogajanje seveda prekinem in povem kakšno "življenjsko modrost" v bran zaničevanemu. Mislim, da se počutijo varne. Poleg tega pa se mi zdi na naši šoli res dober sistem nudenja pomoči s strani učiteljev, strokovnih delavcev... pa naj bo to samo pogovor ali pa karkoli drugega. Mislim, da večina učencev zaupa vsaj kateremu izmed učiteljev.«

Ana: »Ali so današnje generacije bolj ali manj samostojne kakor prejšnje (starejše)?«

- Ali so pri šolskem delu bolj samostojni, ali rabijo več pomoči s strani učitelja ali sošolcev kot starejše generacije?
- Primerjajte urejenost zvezkov, izdelkov ... današnjih generacij s starejšimi?
- Zakaj je temu tako?

U 1: »Starejše generacije učencev so bile dosti bolj samostojne kot pa današnje. In seveda tudi bolj odgovorne. Včasih, ko je bil učenec bolan, je bila v razredu vedno organizirana pomoč in so učencu ponudili snov za prepisovanje in ga dostikrat tudi obiskali na domu. Danes v višjih razredih učenec snovi enostavno nima, ker je manjkal in tudi ne vpraša, kaj so pri pouku počeli oziroma se novega naučili. Na svojo odsotnost se je brez slabe vesti pripravljen izgovarjati kar nekaj časa. Učenci so danes tudi zaradi izzivov, ki jim jih stalno ponujajo mediji, premalo zainteresirani za obiskovanje dodatnega in dopolnilnega pouka, kar je škoda. Učijo se tik pred zdajci, večina si ne zna oziroma noče narediti nekega načrta učenja. Vse je bolj od danes do jutri.«

U 2: *»Manj. Seveda je to odvisno od učencev, vendar pa preveliko število učencev še v višjih razredih potrebuje večkratna natančna navodila, preveč spodbude s strani učitelja in opominjanj. Ne morem primerjati današnjih generacij s starejšimi. Vem pa, da je še nam v osnovni šoli katera izmed starejših učiteljic iztrgala list iz zvezka, če ni bila snov ali pa domača naloga zapisana tako, kot je bilo treba. To si včasih zaželim narediti tudi sama, predvsem kadar se res potrudim lepo predstaviti snov, učenci pa se sploh ne potrudijo pri zapisu v zvezku ter posledično snovi ne znajo. Nezainteresiranost, občutek "se bom že naučil, preslikal, če bo resnično potrebno.«*

Ana: **»Primerjajte količino domačih nalog v preteklosti in danes.«**

- Kako natančno učenci naredijo domače naloge?
- Kolikšna je bila in je vloga staršev pri tem?

U 1: *»Količina domačih nalog je danes mogoče celo manjša kot v preteklosti. Delovni zvezki že sami ponujajo veliko zapisanega. Včasih je bilo poleg pravilnih odgovorov potrebno še vse zapisati in to čitljivo. Nekateri učenci izdelajo domače naloge zelo pomanjkljivo oziroma površno. Na predmetni stopnji starši ne spremljajo več toliko domačih nalog, kar je normalno. Bi bilo pa prav, da bi svojim otrokom občasno preverili čitljivost pisanja.«*

U 2: *»Mislim, da se količina domače naloge ni veliko spremenila. Sama učencem dam samo nalogo, ki je res potrebna, smiselna in bi bila zelo učinkovita, če bi bila natančno narejena. Žal pa vse prevečkrat učenci nalogo prepišejo. Tudi, če mislijo, da ne vemo, je to več kot očitno. Mislim, da starši nimajo vloge pri pisanju domačih nalog.«*

Ana: **»Ali se vam zdi, da se današnji učenci dovolj/bolj/manj učijo kakor prejšnje generacije?«**

- Kakšno vlogo imajo pri domačem delu/učenju današnji starši in kakšno so imeli v preteklosti?
- Zakaj je temu tako?

U 1: *»Današnji učenci, razen redkih izjem, se manj učijo kot prejšnje generacije. Današnji starši pa zaradi svojih službenih obveznosti tudi ne utegnejo slediti šolskemu delu kot včasih. Nekateri starši pa na razredni stopnji svojim otrokom pomagajo preveč in namesto njih izdelujejo razne projektne naloge. Učenci pa potem za svoje neznanje celo krivijo svoje starše in nanje prelagajo svojo odgovornost.«*

U 2: *»Različno, spet pa nimam veliko za primerjavo. Nekateri učence zelo prijetno presenečajo s sprotnim učenjem, negativno pa presenečajo tudi vedno večje skupine, ki za popolnoma nič učenja pričakujejo odlične rezultate. Tako kot učenci so tudi starši med seboj različni in imajo različno vlogo pri domačem delu učencev. Menim pa, da so v preteklosti otrokom pustili več odgovornosti za svoje delo.«*

Ana: **»Ali šolskemu delu namenijo dovolj popoldanskega časa?«**

U 1: *»Popoldanski čas otroci večinoma namenijo raznim športnim aktivnostim, prijateljem, za šolsko delo je dostikrat dan prekratek.«*

U 2: *»Različno. Nekje sem prebrala, naj bi učenci v prvem razredu za domače delo porabili 10 minut, potem pa vsako leto 10 minut več. To se mi zdi primerna količina popoldanskega časa namenjenega šoli, pa vendar mislim, da minevajo dnevi, ko ga marsikateri učenec za šolo ne porabi niti pol toliko.«*

Ana: *»Ali menite, da učenci dobijo dovolj znanja za nadaljevanje šolanja?«*

- Zakaj jim znanje hitro »uide iz glave«?
- Ali menite, da učitelji obravnavajo učno snov, dovolj zanimivo in razumljivo.

U 1: *»Če učenec glede na svoje sposobnosti in delovne navade izbere primerno nadaljevanje šolanja, njegov napredek ne bi smel biti problem. Znanje uide iz glave, ker mu učenci namenijo premalo ponavljanja oziroma že usvojene snovi ne znajo povezati. Učenci, ki pa so vedoželjni, dobijo in prinesejo v šolo tudi ogromno znanja iz okolja, v katerem živijo. Sodobna tehnologija jim namreč dnevno ponuja izzive, ki so zanje zanimivi in hkrati koristni. Učitelji se trudimo, da bi bili pri podajanju snovi zanimivi in razumljivi, uporabljamo različne metode in poskušamo s čim več gibanja. Učenec, ki pri pouku svoje znanje aktivno nadgrajuje, bo uspešnejši in tudi znanje mu iz glave ne bo ušlo.«*

U 2: *»Ja, znanja imajo zagotovo dovolj na voljo. Tisti, ki to želijo, pa sploh. Da jim znanje »uide iz glave« je vzrok, da se jim teme ne zdijo uporabne in niso motivirani. Mislim, da se vsi učitelji potrudijo. Je pa včasih zelo težko 24 različnim učencem v razredu ponuditi tisto, kar jim najbolj odgovarja. Učenci so lahko z mislimi odsotni že od prve minute učne ure zaradi neke stvari, na katero učitelj nima vpliva. Ker poteku učne ure ne sledi od začetka, mu postane nezanimiva in posledično tudi nerazumljiva.«*

4 RAZPRAVA

V prvem sklopu me je zanimalo, kako radi hodijo učenci v šolo, kakšni so odnosi med njimi in učitelji in kako samostojni so pri šolskem delu. Ugotovila sem, da večina učencev dokaj (srednje) rada hodi v šolo. Tisto, zaradi česar radi hodijo v šolo, so bolj šole v naravi, odmori, šolski plesi... Manj radi pa zaradi učenja in domačega dela: učenje, domače naloge.

V naslednjem sklopu sem se osredotočila na odnose med učenci in učitelji. Tu sem ugotovila, da so odnosi med učenci in učitelji dokaj dobri. Nekateri učenci sicer menijo, da jih imajo učitelji »na piki« in da jih ne marajo, ker je njegovo znanje šibko. Menim, da na odnos s strani učiteljev do učencev ne vpliva, kakšno znanje imajo ti, pač pa, koliko se učenci sploh potrudijo za to, da si pridobijo znanje in njihov odnos do učiteljev in spoštovanje šolskega reda.

V naslednjem sklopu se srečamo z odnosi med učenci. Ugotovila sem, da so odnosi med učenci v razredih dobri, kar je tudi eden izmed pogojev, da se učenci v šoli počutijo varne. Dve tretjini učencev sicer meni, da se tudi na naši šoli pojavlja nasilje, večinoma verbalno (opravljanje). Učiteji se trudijo stanje izboljšati, zato v ta namen izvajajo razredne ure z določeno vsebino in različne projekte, kot npr. Živimo vrednote.

V četrtem sklopu me je zanimalo, koliko smo učenci samostojni pri šolskem delu. Učenci so pri šolskem delu precej samostojni in nimajo večjih težav z razumevanjem šolske snovi. Se pa najdejo posamezniki, ki potrebujejo pomoč učiteljev ali sošolcev. Učenci so prepričani, da jim urejeni zvezki veliko pomenijo, zato se mi zastavlja vprašanje, kako to, da se učitelji stalno kregajo nad nami, zakaj nimamo urejenih zvezkov in natančneje izdelanih domačih nalog.

Pisanje domačih nalog in koliko se potrudijo zanje, me je zanimalo v naslednjem sklopu. Večina učencev meni, da ne potrebujejo pomoči pri izdelovanju domačih nalog ali pomoč potrebuje le občasno, medtem ko starši menijo ravno obratno, da potrebujejo pomoč. Večina se jih potruzi in redno piše domače naloge. K rednejšemu izdelovanju domačih nalog so veliko pripomogli učitelji z ukrepom, da tisti, ki ne pišejo redno domačih nalog, jih pišejo ob petkih po pouku pod nadzorom dežurnega učitelja. Menim, da je bolje, če se potrudiš in redno pišeš domače naloge, saj le tako lahko znanje utrjuješ, pa še ob petkih po pouku hitro odhitiš domov.

O pomenu in načinu učenja sem se osredotočila v naslednjem sklopu. Ocene so odraz njihovega truda, se je strinjala večina. Kar precej staršev pa meni, da se njihovi otroci učijo preveč, kar se meni zdi pretirano. Če bi se vsak dan učili npr. od treh do petih ali pa od petih do sedmih, koliko časa bi jim ostalo, brez da bi gledali televizijo ali kaj drugega? Verjetno kar nekaj. Dokaj radi pa se učijo le pred preizkusom znanja, govornim nastopom, torej občasno ali po domače povedano po »kampanjsko«. Večina je že ugotovila, da je znanje pomembna vrednota in se zato učijo.

V sedmem sklopu me je zanimalo, koliko časa porabijo za učenje in delanje domačih nalog. Iz danih rezultatov sem ugotovila, da za izdelovanje nalog ne porabijo kaj veliko časa, zato je nerazumljivo, zakaj jih mnogi ne delajo. Večina se jih uči dnevno od ene do dveh ur. Torej, v

povprečju porabijo dve uri in pol za šolsko delo. Vendar ali je to redno vsak dan, ve vsak zase.

Pomen znanja, ki si ga učenke in učenci pridobijo v šoli in načini za samostojno pridobivanje znanje, je bila tema naslednjega sklopu. Učenci dobimo dobro in dovolj znanja za nadaljevanje šolanja v višjem razredu ali v srednji šoli. Učitelji obravnavajo učno snov razumljivo in dokaj zanimivo, prav tako nas dobro pripravijo na preverjenje ali ocenjevanje znanja. Precej staršev pa meni, da pridobimo premalo znanja za reševanje življenjskih problemov in da je učna snov prezahtevna.

V devetem in hkrati tudi zadnjem sklopu sem se poglobila v vlogo staršev. Starši pogosto vprašajo otroke, če so dobili kakšno oceno in jih opozarjajo na šolske obveznosti. Tudi pomoč pri učenju precej urejajo starši, kar me zelo čudi, saj bi se lahko učenci sami dogovorili. Veliko staršev se z otroki uči ali jim celo razlagajo snov ter preverjajo njihovo znanje. Iz dobljenih rezultatov ugotavljam, da so starši precej prisotni pri našem delu, saj poleg službe čas namenijo prav nam pri pripravi na šolo. In zakaj nam bolj ne zaupajo? Ker menijo, da imajo le tako pregled nad našim znanjem in so le tako prepričani, da smo se učili oziroma naredili domače naloge. Zanima me, ali so bili tudi do njih njihovi starši tako nezaupljivi ali so jim pustili več odgovornosti? Žal takšnega vprašanja nisem vključila v vprašalnik, zato odgovora ne vem.

Ostalo mi je le še, da na začetku postavljene hipoteze potrdim ali ovržem.

1. hipoteza: **Učenke in učenci ne marajo obiskovati šole.**

OVRŽENA

Učenci dokaj radi obiskujejo šolo, pri čemer jih bolj veselijo predvsem dodatne dejavnosti (šolski plesi, šole v naravi).

2. hipoteza: **Medsebojni odnosi (med sošolci, med učenci in učitelji) niso dobri.**

OVRŽENA

Odnosi med učenci in učitelji ter med sošolci so dokaj dobri. Med drugim je to tudi pogoj, da se v šoli počutimo varno.

3. hipoteza: **Učenci so pri delu v šoli in doma samostojni.**

OVRŽENA

Ugotovila sem, da so nekateri sicer samostojni, ampak mnogim učencem pri domačem delu, domačih nalogah in učenju pomagajo starši.

4. hipoteza: **Učencem in staršem je znanje pomembna vrednota.**

POTRJENO

Znanje postaja v naši družbi pomembna vrednota, kar je prav.

5 ZAKLJUČEK/SKLEPI

Glede na vsebino teoretičnega dela, v katerem je precej ljudi menilo, da je šola prezahtevna, da odnosi med učenci samimi in med njimi in učitelji niso dobri, pa iz raziskovalnega dela ugotavljam, da temu ni tako. Učenci dokaj radi hodijo v šolo, šola jim pomeni prostor druženja, tkanja prijateljstva, v njej se počutijo varne. Učitelji jim pomagajo pri osvajanju nove snovi, jih dokaj pošteno ocenjujejo, bedijo nad njimi, da čim redkeje prihaja do nasilja. Muka so učencem le domače naloge in popoldansko učenje.

V nalogi pa je nekaj pomankljivosti. Ena je ta, da sem anketirala le tretjino generacije, druga pa, da so nekateri vprašalnik rešili zelo površno.

6 VIRI IN LITERATURA

- Aleksič, J. Naši otroci delajo več kot povprečen odrasel (online). *Zarja*. 2018 (citirano 6. 11. 2018). Dostopno na: <http://revijazarja.si/clanek/odklenjeno/5a5717af2b3d8/nasi-otroci-delajo-vec-kot-povprecen-odrasel>
- Godina, V. Odkod te neumnosti, da bi šola morala biti otrokom prijazna (online). *Večer*. 7. 9. 2017 (citirano 18. 11. 2017). Dostopno na: www.vecer.com/otrokom-prijazna-sola-zakaj-pa
- Ivelja, R. Pogovor tedna: Kaj loči povprečnega učenca od odličnjaka. *Nedeljske novice*. 10. 2. 2018, str. 10
- Ivelja, R. PISA 2015: Slovenski šolarji so nadpovprečno uspešni, a le povprečno zadovoljni s svojim življenjem (online). *Dnevnik*. 20. 4. 2017 (citirano 17. 11. 2017). Dostopno na: <https://www.dnevnik.si/1042769457>.
- Šalek, M. Zakaj slovenski otroci ne marajo šole? (online). *Zarja*. 2018 (citirano 4. 1. 2018). Dostopno na: <http://revijazarja.si/clanek/zgodbe/58f0ac08c8f81/zakaj-slovenski-otroci-ne-marajo-sole>.
- www.siol.net/moji-otroci-ne-radi-hodijo-v-solo-kaj-pa-vasi (Dostopno: 13. 11. 2017)
- <https://zastarse.si/starsi/pravila-vzgoje-oceta-dvanajstih-otrok/> (Dostopno: 28. 9. 2017)
- www.delo.si/nedelo/nedelna-svetovalnica/otrok-bezi-iz-sole (Dostopno: 14. 11. 2017)
- dajana.blog.siol.si (Dostopno: 17. 10. 2017)
- med.over.net/forumpet (Dostopno: 17. 10. 2017)
- <http://www.delo.si/novice/politika/ministrstvo-uciteljem-ukinja-placilo-ucne-pomoci.html> (Dostopno: 25. 2. 2018)
- <http://www.zenskisvet.si/psihologija/uspesno-ucenje--naucite-se-uciti.html> (Dostopno: 25. 2. 2018)

7 PRILOGE

Priloga 1: VPRAŠALNIK ZA UČENCE

Živjo! Sem Ana Šenk, učenka 8. razreda in delam raziskovalno nalogo, v kateri želim raziskati VAŠE POČUTJE IN ZADOVOLJSTVO V ŠOLI. Prosim te, da rešiš vprašalnik, ki je anonimen. Že vnaprej se ti lepo zahvaljujem.

Spol: ženski moški

Razred: _____

1. KAKO RAD/A HODIŠ V ŠOLO

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Rad hodim v šolo.			
Rad hodim v šolo, saj se v njej mnogo dogaja: šole v naravi, plesi ...			
Ne maram hoditi v šolo, ker moram pri pouku upoštevati navodila učiteljev in hišni red.			
V šolo ne maram hoditi, saj se ne maram doma v popoldanskem času še učiti in delati domače naloge.			
Rad hodim v šolo, saj je to prostor druženja s sošolci in prijatelji.			
Ne maram hoditi v šolo, saj moram zjutraj zgodaj vstati.			
Rad hodim v šolo, saj mi je znanje zelo pomembno.			

Če med zgornjimi trditvami pogrešaš kakšno, jo napiši. _____

2. ODNOSI MED UČITELJI IN UČENCI

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Učitelji imajo spoštljiv odnos do učencev.			
Do mene so prijazni.			
Ne marajo me, saj je moje znanje šibko.			
Radi imajo le učence, ki se pridno učijo in opravljajo šolske obveznosti.			
Imajo me »na piki«.			
Moj odnos do učitelja je odvisen od njegove osebnosti: spola, izgleda ...			
Učitelja lahko vprašam, česar ne razumem.			
Učitelji upoštevajo posameznikove sposobnosti.			
Učitelji so pri ocenjevanju pravični.			
Moj odnos do učitelja je pogojen z njegovim načinom poučevanja (razumljive razlage, zanimivega			

pripovedovanja ...).			
----------------------	--	--	--

Če se strinjaš z odgovorom, da te imajo učitelji na »piki«, napiši, kako se do tebe obnašajo.

Zakaj te imajo na »piki«? Utemelji. _____

3. ODNOSI MED UČENCI

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Odnosi med sošolci v mojem razredu so dobri.			
V šoli se počutim varnega.			
Med učenci se pogosto pojavlja verbalno nasilje: zmerljivke, grožnje, opravljanje ...			
Učitelji se trudijo, da bi bili odnosi med nami dobri tako, da imamo tematske razredne ure in z doslednim upoštevanjem vzgojnega načrta.			
Bil sem žrtev fizičnega nasilja: pretepa.			
Bojim se hoditi v šolo.			
Učitelji posredujejo pri konfliktih med učenci.			

4. SAMOSTOJNOST PRI ŠOLSKEM DELU

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Pri šolskem delu sem samostojen.			
Nimam večjih težav z razumevanjem šolske snovi.			
Pri šolskem delu potrebujem pomoč sošolcev, učitelja ...			
Sproti prepisujem manjkajočo učno snov.			
Urejeni zvezki in delovni zvezki mi veliko pomenijo.			

Če potrebuješ pomoč pri šolskem delu, napiši, zakaj jo potrebuješ? (izberi en odgovor)

- Med poukom klepetam in nisem zbran.
- Pri delu sem počasen in zaostajam za sošolci.
- Kljub trudu snovi ne razumem.
- Delo prelagam na druge: starše, učitelje, svetovalne delavce, saj vem, da mi bodo pomagali.
- Drugo: _____

5. POMEN DOMAČEGA DELA

a) Domače naloge

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM

Pri pisanju domačih nalog potrebujem pomoč.			
Domače naloge redno pišem.			
Menim, da so domače naloge potrebne za preverjanje in utrjevanje mojega znanja.			
Moji starši se zanimajo za moje domače naloge.			
Pri pisanju domačih nalog se potrudim.			

b) Pomen učenja

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Ocene so odraz mojega truda, ki ga vlagam v učenje.			
Učim se le pred preizkusom znanja, govornim nastopom ..., občasno.			
Učim se samo zaradi zahteve staršev.			
Učim se samo za dobre ocene, ne za znanje.			
Ocene so nižje od mojega truda in časa, ki ga vlagam v učenje.			

c) Porabljen čas

	30 min.	1 ura	1 do 2 uri	več kot 2 uri
Za pisanje domačih nalog.				
Učenje.				

Kaj meniš glede količine časa, ki ga nameniš šolskemu delu v popoldanskem času?

Ga je to (obkroži ustrezen odgovor):

MALO

RAVNO PRAV

VELIKO

PREVEČ

Če si izbral veliko ali preveč, za kakšen namen želiš porabiti popoldanski čas? _____

6. ZNANJE ZA ŽIVLJENJE

a) Kaj razumeš pod pojmom »znanje za življenje«? _____

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Učenci dobimo dobro znanje za nadaljevanje šolanja v višjem razredu ali na srednji šoli.			
Znanje, ki ga pridobimo pri pouku, hitro pozabimo in večinoma služi le za pridobivanje ocen.			
Menim, da je učne snovi preveč ali je prezahtevna.			
Učitelji nas dobro pripravijo na preverjanje in			

ocenjevanje znanja.			
Učitelji obravnavajo učno snov razumljivo in zanimivo.			
V šoli pridobimo veliko znanja za reševanje življenjskih problemov.			

b) Kdaj in na kakšen način pridobiš »največ znanja za življenje«? _____

c) Ovrednoti pomen znanja. Kaj in koliko ti znanje pomeni? _____

7. VLOGA STARŠEV

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM
Starši me povprašajo, če sem dobil kakšno oceno.			
Pomagajo mi pri izdelovanju domačih nalog.			
Opozarjajo me na šolske obveznosti.			
Učijo se z menoj in mi snov razlagajo.			
Preverjajo moje znanje (me sprašujejo).			
Pomagajo mi pri izdelovanju maket, plakatov, iskanju literature ...			
Uredijo mi pomoč (inštrukcije).			

Če ti starši pomagajo pri izdelovanju domačih nalog, plakatov ... zakaj to počnejo?
(izberi en odgovor)

- Menijo, da brez njihove pomoči ne zmorem sam narediti domače naloge ...
- Bojijo se, da bi domačo nalogo naredil površno.
- Če ne naredim domače naloge, menijo, da učitelji nimajo dobrega mnenja o njih kot staršu.
- Šolsko delo jim pomeni druženje z menoj.
- Drugo: _____

Če se s teboj učijo, ti razlagajo snov, te sprašujejo ... zakaj to počnejo? (izberi en odgovor)

- Menijo, da brez njihove pomoči ne zmorem osvojiti znanja.
- Samo tako vedo, koliko znam.
- Ne zaupajo mojemu načinu učenja.
- To delo čutijo kot »dolžnost« staršev.
- Radi se skupaj z menoj učijo, saj je to tudi čas najinega druženja.
- Drugo: _____

Zakaj ga imajo na »piki«? Utemeljite. _____

3. ODNOSI MED UČENCI

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM	NE VEM
Odnosi med sošolci v razredu vašega otroka so dobri.				
V šoli se počuti varnega.				
Med učenci se pogosto pojavlja verbalno nasilje: zmerljivke, grožnje, opravljanje ...				
Učitelji se trudijo, da bi bili odnosi med učenci dobri tako, da imajo tematske razredne ure in z doslednim upoštevanjem vzgojnega načrta.				
Vaš otrok je bil žrtev fizičnega nasilja: pretepa.				
Boji se hoditi v šolo.				
Učitelji posredujejo pri konfliktih med učenci.				

4. SAMOSTOJNOST PRI ŠOLSKEM DELU

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM	NE VEM
Pri šolskem delu je samostojen.				
Nima večjih težav z razumevanjem šolske snovi.				
Pri šolskem delu potrebuje pomoč sošolcev, učitelja ...				
Sproti prepisuje manjkajočo učno snov.				
Urejene zvezke in delovni zvezki otroku veliko pomenijo.				

Če potrebuje pomoč pri šolskem delu napišite, zakaj jo potrebuje? (izberite en odgovor)

- Med poukom klepeta in ni zbran.
- Pri delu je počasen in zaostaja za sošolci.
- Kljub trudu snovi ne razume.
- Delo prelaga na druge: starše, učitelje, svetovalne delavce, saj ve, da mu bomo pomagali.
- Drugo: _____

5. VPLIV DOMAČEGA DELA NA ODNOS DO ŠOLE

a) Domače naloge

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM	NE VEM
Pri pisanju domačih nalog potrebuje pomoč.				
Domače naloge redno piše.				
Menim, da so domače naloge potrebne za preverjanje in utrjevanje njegovega znanja.				

Ne zanimam se za njegove domače naloge.				
Pri pisanju domačih nalog se potrudim.				

b) Pomen učenja

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM	NE VEM
Ocene so odraz njegovega truda, ki ga vlaga v učenje.				
Uči se le pred preizkusom znanja, govornim nastopom ..., občasno.				
Uči se samo zaradi moje zahteve.				
Uči se samo za dobre ocene, ne za znanje.				
Ocene so nižje od njegovega truda in časa, ki ga vlaga v učenje.				

c) Porabljen čas

	30 min.	1 ura	1 do 2 uri	več kot 2 uri	NE VEM
Za pisanje domačih nalog.					
Učenje.					

Kaj menite glede količine časa, ki ga nameni vaš otrok šolskemu delu v popoldanskem času? Ga je to (obkroži ustrezen odgovor):

MALO

RAVNO PRAV

VELIKO

PREVEČ

Če ste izbrali veliko ali preveč, v kakšen namen bi bilo koristneje porabiti popoldanski čas?

6. ZNANJE ZA ŽIVLJENJE

a) Kaj razumete pod pojmom »znanje za življenje«? _____

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM	NE VEM
Učenci dobijo dobro znanje za nadaljevanje šolanja v višjem razredu ali na srednji šoli.				
Znanje, ki ga pridobijo pri pouku, hitro pozabijo in večinoma služi le za pridobivanje ocen.				
Menim, da je učne snovi preveč ali je prezahtevna.				
Učitelji jih dobro pripravijo na preverjanje in ocenjevanje znanja.				
Učitelji obravnavajo učno snov razumljivo in zanimivo.				

V šoli pridobijo veliko znanja za reševanje življenjskih problemov.				
---	--	--	--	--

b) Kdaj in na kakšen način pridobijo »največ znanja za življenje«? _____

c) Ovrednotite pomen znanja. Kaj in koliko vam znanje pomeni? _____

7. VPLIV ODNOSA STARŠEV DO ŠOLE NA OTROKOVO VREDNOTENJE ŠOLE

	SE NE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	POPOLNOMA SE STRINJAM	NE VEM
Povprašam ga, če je dobil kakšno oceno.				
Pomagam mu pri izdelovanju domačih nalog.				
Opozarjam ga na šolske obveznosti.				
Učim se z njim in mu snov razlagam.				
Preverjam njegovo znanje (ga sprašujem).				
Pomagam mu pri izdelovanju maket, plakatov, iskanje literature ...				
Uredim mu pomoč (inštrukcije).				

Če mu pomagate pri izdelovanju domačih nalog, plakatov ... zakaj to počnete?
(obkrožite en odgovor)

- a) Moj otrok brez moje pomoči ne zmore sam narediti domače naloge...
- b) Bojim se, da bi domačo nalogo naredil površno.
- c) Če ne naredi domače naloge, menim, da učitelji nimajo dobrega mnenja o meni kot staršu.
- d) Šolsko delo mi pomeni druženje z otrokom.
- e) Drugo: _____

Če se z njim učite, mu razlagate snov, ga sprašujete ... zakaj to počnete?
(izberite en odgovor)

- a) Moj otrok brez moje pomoči ne zmore osvojiti znanja.
- b) Samo tako vem, koliko zna.
- c) Ne zaupam njegovemu načinu učenja.
- d) To delo čutim kot »dolžnost« staršev.
- e) Rad se skupaj z njim učim, saj je to tudi čas najinega druženja.
- f) Drugo: _____